

Sport: overal en door iedereen!

Sportstimuleringsnota 2009 - 2012

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Ontwikkelingen.....	3
1.1 landelijke ontwikkelingen: Ministerie VWS	3
1.2 Provincie Gelderland.....	3
1.3 NOC*NSF.....	4
2. Zutphense sport in kaart	5
2.1 Wie sport er in Zutphen?.....	5
2.2 Waar sport de Zutphense inwoner?	6
2.3 Rol van de gemeente binnen sport als doel.....	9
3. Het gemeentelijk sociaal beleidskader.....	10
3.1 Maatschappelijke opgaven.....	10
3.2 De rol van de sport binnen de maatschappelijke opgaven.....	13
3.3 Rol van de gemeente binnen de Sport als Middel.....	13
4. Visie, Doelstellingen en Uitdagingen.....	15
4.1 Visie	15
4.2 Doelstellingen.....	15
4.3 Uitdagingen	16
5. Acties.....	18
6. Acties uitgezet in Tijd en Geld.....	21

Inleiding

Met de nota Tijd voor Sport heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport het belang van sport in Nederland aangegeven. Sport is niet langer enkel een doel op zich, maar wordt meer en meer als middel bij diverse sociale vraagstukken ingezet.

Gemeenten hebben in Nederland een aantal belangrijke taken in de sport. Zij ondersteunen de sport in financiële en facilitaire zin, door hun zorg voor sportaccommodaties en subsidiëring van verenigingen of activiteiten. In de gemeente Zutphen is dit niet anders. We zijn de afgelopen jaren vooral actief geweest op het gebied van sportaccommodatiebeleid. Daarnaast zijn er projecten uitgevoerd in het kader van de Breedtesportimpuls.

Naast deze inzet wil de gemeente Zutphen het sportbeleid integraal aanvliegen en sport een nieuwe rol even in de samenleving. Het is daarom tijd voor een nieuwe nota sportstimulering.

Het Proces

Om tot een nota te komen, heeft de gemeente verschillende stappen gezet. Allereerst hebben we een *startnotitie* geschreven. Hierin inventariseren we de stand van zaken ten aanzien van sport in Zutphen en feiten en ontwikkelingen die voor die sport van belang zijn.

Vervolgens is er na een bijeenkomst geweest met direct betrokkenen van de sport (de Sportraad, Gelderse Sportfederatie, SWZ, Born Ouderenwerk en vanuit de gemeente zelf de ambtenaren jeugd en onderwijs, wijkaanpak en welzijn). Vanuit deze bijeenkomst hebben we de *'Eerste richting'* geschreven. Hierin wordt een missie en visie gegeven en wordt een voorzichtig begin gemaakt met de doelstellingen en aanpak. Deze eerste richting is besproken met de Gemeenteraad en de Sportraad.

Vanuit deze gesprekken is de *'Tweede richting'* geschreven. Deze verfijnt de visie en de doelstellingen en geeft verschillende mogelijke acties weer die gemeente en organisaties kunnen ondernemen. Deze 'tweede richting' is het basisdocument geweest voor een grotere plenaire bijeenkomst waarin de sportverenigingen, maatschappelijke organisaties (incl. het onderwijs) en de gemeenteraad zijn uitgenodigd.

Vanuit deze bijeenkomst zijn er veel ideeën naar voren gekomen, die helaas niet allen uitvoerbaar zijn. Gedacht kan worden aan de sportbuurtwerker, een krachthonk voor jongeren en diverse andere projecten die in het land successen hebben behaald als het gaat om sportstimulering. Desalniettemin hebben we een aantal andere initiatieven wel opgenomen in de Sportstimuleringsnota om op deze manier sport voor en door iedereen mogelijk te maken!

1. Ontwikkelingen

1.1 landelijke ontwikkelingen: Ministerie VWS

Het ministerie van VWS kent twee belangrijke sportnotities: de sportnota "Tijd voor Sport" en het uitvoeringsprogramma daarvan: "Samen voor Sport". De kernboodschap van de nota 'Tijd voor sport' is dat sport ingezet kan worden voor het bereiken van maatschappelijke doelen. Sport moet worden ingezet ten behoeve van het welzijn in de maatschappij waarbij onder andere gedacht wordt aan gezondheid, sociale cohesie en onderwijs. Bewegen, Meedoen en Presteren zijn de drie kernbegrippen uit de nota. Het rijk zet de komende jaren in op:

- 'Meer beweging';
- Verbinding tussen sport en onderwijs;
- Vernieuwing van het aanbod van verenigingen;
- Allochtone jongeren als aandachtsgroep;
- Versterking van het kader (zowel arbiters als coaches) en
- Talentontwikkeling.

Naast bovenstaande beleidsnotities, heeft het ministerie diverse regelingen in het leven geroepen om de sport te ondersteunen.

Voor het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) komt Zutphen niet in aanmerking. Omdat zij niet tot de 100 gemeenten met de grootste gezondheidsachterstanden behoort. Echter de producten, kennisoverdracht en uitwisseling, het verspreiden van good practices/kansrijke interventies en ondersteuning die in het kader van deze impuls worden ontwikkeld zijn voor alle gemeenten toegankelijk.

De impuls *brede scholen, sport en cultuur* is vanaf 2009 beschikbaar voor de gemeente Zutphen. Deze impuls, die structureel is, heeft diverse doelen. De combinatiefuncties leiden tot:

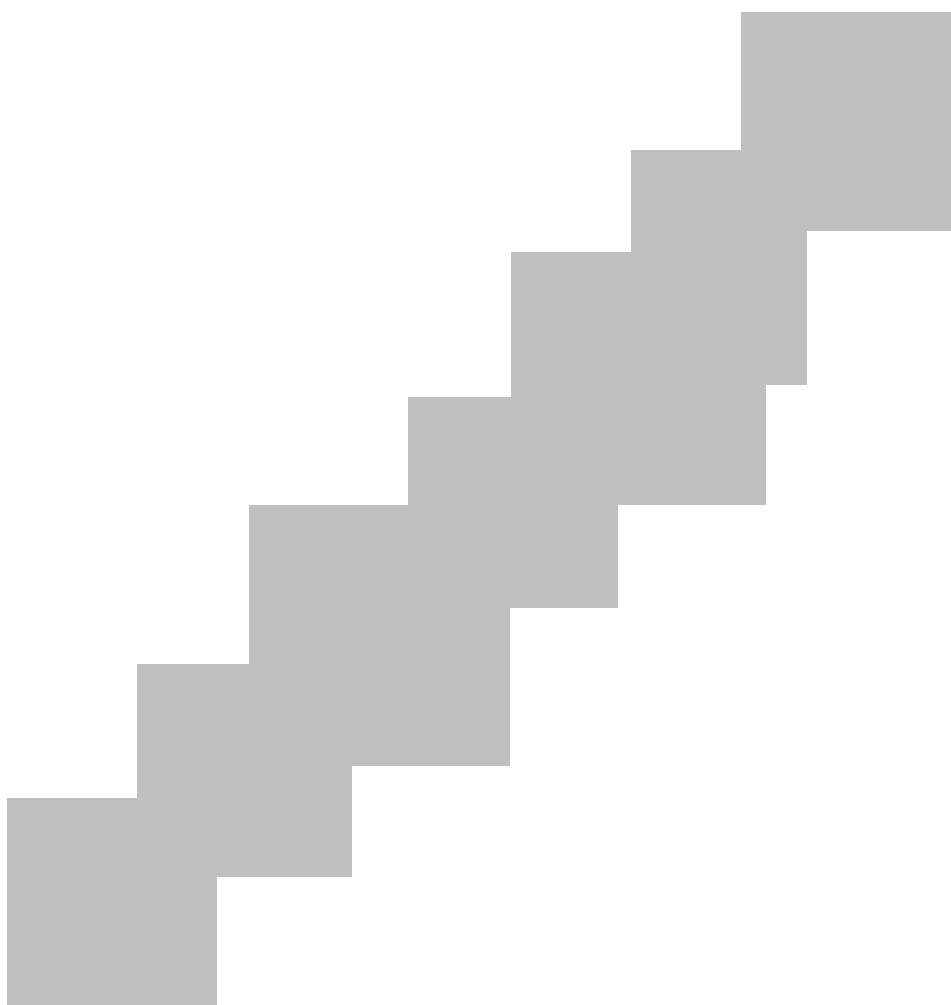
1. Meer sportaanbod op en om de brede school in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs (dat kan dus ook bij de sportvereniging zijn)
2. de ontwikkeling van meer brede scholen met een sport- en cultuuraanbod, om te beginnen in de 40 krachtwijken
3. de versterking van ca. 10% van de sportverenigingen, zodanig dat deze niet alleen in staat zijn de leden te bedienen, maar ook iets kunnen betekenen voor het onderwijs, de naschoolse opvang, de wijk en/of specifieke (inactieve, kwetsbare) doelgroepen.

1.2 Provincie Gelderland

De beleidsnota van de Provincie Gelderland is opgesteld voor de periode 2005-2008. Ondanks het feit dat de nota is geschreven voor het uitkomen van het meest recente landelijke beleid zijn er veel overeenkomstige thema's. Speerpunten zijn sportparticipatie, vrijwilligers, sportinfrastructuur en topsport. In de nota wordt ook reeds gesproken over de samenwerking met het onderwijsveld en welzijnsinstellingen. Ook sport en ruimte wordt als apart thema benoemd.

1.3 NOC*NSF

Door NOC*NSF is een 'Olympisch Plan' ontwikkeld, waarbij Nederland een gooi gaat doen om de spelen hier te krijgen. Het Rijk en de provincie Gelderland (middels o.a. Topsport Gelderland) leggen steeds meer de nadruk op dit Olympisch Plan. Om dit te kunnen realiseren is er de ambitie dat Nederland in 2016 een topsportklimaat heeft. Dit betekent dat niet alleen de topsport, maar ook juist de breedtesport (georganiseerd en ongeorganiseerd) een professionaliseringslag moet maken om zo de toekomstige talenten en topsporters op de juiste manier op te kunnen vangen. In Gelderland wordt door gerealiseerd door onder andere het Olympisch Netwerk, Front Office Stedendriehoek.

2. Zutphense sport in kaart

In landelijke en provinciale ontwikkelingen is goed te zien dat er een verschuiving heeft plaatsgevonden tussen de sport als doel en de sport als middel. Sport als middel staat in Zutphen in de kinderschoenen en verdient daarom een extra stimulering vanuit de gemeente. Om te voorkomen dat we sport als doel uit het oog verliezen en daarmee het kind met het badwater weg laten stomen, willen we in deze nota ook stilstaan bij sport als doel.

Immers zonder sport als doel, geen sport als middel!

Om in te gaan op Sport als doel, beginnen we met het in kaart brengen van de Zutphense sport: Wie sport er in Zutphen? Waar doet hij of zij dat? Wat biedt de organisatie? Wat vraagt deze van de mede aanbieders en gemeente? Wat is de rol van de gemeente?

2.1 Wie sport er in Zutphen?

In 2007 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de jeugdsport in Zutphen. Uit dat onderzoek komt een aantal zaken naar voren.

De groep 0 - 4 jarigen is voor sportverenigingen geen doelgroep. Wel organiseren kinderdag verblijven en peuterspeelzalen een bewegingsprogramma voor deze groep.

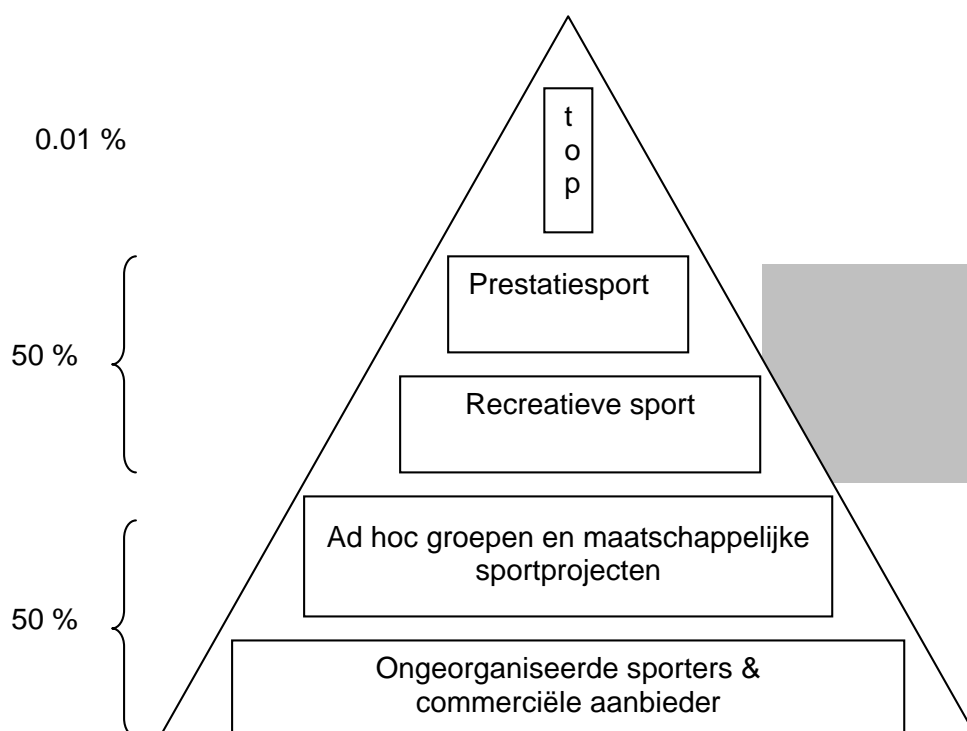
In de leeftijdscategorie 5 – 18 jaar waren per 1 januari 2006 een kleine 3.000 personen lid van een sportvereniging. Dit komt overeen met ruim 70% van de genoemde leeftijdsgroep. Het percentage sporters tot en met 12 jaar stijgt en vanaf 12 jaar daalt de deelname.

Hoewel er geen specifiek Zutphense gegevens zijn, weten we uit landelijke cijfers dat de sportdeelname van allochtonen achterblijft bij autochtonen. Het laagst is de deelname van allochtone meisjes en vrouwen.

Uit GGD onderzoek uit 2005 blijkt dat 13% van de Zutphense ouderen (55+) dagelijks of wekelijks meedoet aan ouderensport en 18% aan andere sport. Tweederde wandelt dagelijks of wekelijks en fietst dagelijks of wekelijks. Bij 54% van de ouderen is sprake van overgewicht.

2.2 Waar sport de Zutphense inwoner?

Sport kun je in een vijf-tal segmenten verdelen. Elk segment heeft zijn eigen organisaties, kwaliteiten, kenmerken, behoeften en (gemeentelijk) beleid.

Commerciële aanbieders

De commerciële aanbieders zijn ondernemers die over het algemeen de weg naar de klant weten te vinden. Ze spelen in op trends en ontwikkelingen en proberen op die manier als ondernemer sport voor een breed publiek toegankelijk te maken. Door de professionaliteit van trainers, is er soms een aanbod voor speciale groepen als ouderen en chronisch zieken. (allochtone) Jongeren (jongens) voelen zich thuis bij de commerciële aanbieders. De drempel om te gaan sporten is laag, omdat mensen het idee hebben 'er niet aan vast te zitten'. Het los-vaste karakter nodigt mensen uit juist daar te sporten.

Ongeorganiseerde sporters

De ongeorganiseerde sporter kenmerkt zich als enige laag inde 5 segmenten door het *individuele* karakter. Hij of zij gaat zonder begeleiding op pad en beweegt zich in de openbare ruimte. Deze openbare ruimte is essentieel voor de sporter. Er moeten voldoende recreatieve voorzieningen zijn (bijv wandel- en fietspaden etc) en deze moeten op hun beurt geschikt zijn om te bewegen (ondergrond, verlichting, veiligheid, etc.). De ongeorganiseerde sporter is zichtbaar inde gemeente. Hij nodigt op deze manier niet sporters uit tot beweging: zien bewegen, doet bewegen!

Ad hoc-groepen

De ad-hoc groep is anders aan de ongeorganiseerde sporter door de behoefte die zij hebben om met 'een aantal mensen' te bewegen. Deze groepen hebben niet altijd dezelfde samenstelling, kunnen gebruik maken van accommodaties van verenigingen en zoeken elkaar via verschillende wegen. Van ouders op een school, tot internet, tot toevallig elkaar tegenkomen, tot collega's etc.

Net als de ongeorganiseerde sporter, hebben ook deze ad-hoc groepen veelal belang bij goede recreatieve voorzieningen in de openbare ruimte. Ook het gebruik van hallen en andere accommodaties zijn soms nodig en dus is het van belang dat de weg naar deze ruimten bekend zijn. Ook deze groepen nodigen anderen uit tot bewegen en hebben een sociale component, iets dat andere doelgroepen weer meer aanspreekt dan het solo sporten van de ongeorganiseerde sporter.

Maatschappelijke sportprojecten

Deze projecten zijn de initiatieven die moment spelen bij verschillende maatschappelijke organisaties¹, al dan niet in samenwerking met sportverenigingen. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan de projecten die ontwikkeld zijn in het kader van de breedtesportimpuls (zie bijlage I) waarin jongeren, ouderen en 'de sportende burger' doelgroep zijn geweest. Ook projecten in het kader van de brede school passen in dit segment.

De projecten komen veelal tot stand doordat organisaties actief bij elkaar zijn gebracht en wanneer er vanuit deze organisaties een gemeenschappelijk doel is ontstaan: een doel voor de sport en een doel voor de maatschappelijke organisaties die elkaar versterken in het project. Veelal is het van belang dat er extra middelen beschikbaar zijn om deze projecten te financieren.

De projecten dagen die doelgroepen uit die van nature niet sporten en nauwelijks bewegen. Sport dient in dit geval meer doelen dan het sporten op zichzelf. Het stimuleert een gezondere leefstijl (beweging) het bevordert de participatie (eenzaamheid ouderen wordt teruggebracht), integratie (jongeren uit verschillende culturele sporten samen en leren elkaar daardoor kennen) etc.

Het gevaar van de projecten is dat ze tijdig zijn, de doelgroepen aan het einde van het project veelal niet doorstromen naar sport-organisaties en de financiering die tot nu toe voornamelijk vanuit provinciale- en rijks-projecten zijn gekomen en daarmee niet structureel.

Recreatieve sport

De ongeorganiseerde sporter is veelal een recreatieve sporter: hij beweegt omdat hij het leuk vindt of voor zijn gezondheid. Bij de ad hoc groep en zeker binnen de vereniging komt hier het component 'sociaal contact' bij. Het merendeel van de verenigingen huist de recreatieve sporter. Natuurlijk wil hij zijn wedstrijdje winnen, maar het gaat vooral om het plezier in de sport: de hobby. Bij de vereniging ben je onder gelijk gestemden, je vindt er een gezamenlijk doel, het is gezellig, je hoort ergens bij, etc.

Om een vereniging te kunnen zijn waar sport het centrale doel is, is de accommodatie van essentieel belang. Immers, een voetbal vereniging zonder voetbalveld heeft geen bestaansrecht.

¹ Geacht moet worden aan SWZ, Born ouderenwerk, Onderwijs (PO en VO), Brede Scholen etc

Uitdagingen voor de verenigingen op dit moment zijn het behouden en aantrekken van vrijwilligers (voor langdurige verbanden), de wet en regelgeving en het bereiken van de (oudere) jeugd. Een uitdaging voor de toekomst wordt daarnaast de vergrijzing waarbij het aanbod wellicht een aanpassing vereist.

Door het sociale component van de vereniging, heeft deze automatisch een belangrijke rol in de maatschappij: het biedt een sociaal netwerk. Sommige verenigingen willen deze natuurlijke rol ook inzetten bij samenwerkingsprojecten met maatschappelijke organisaties en onderwijs in de gemeente en zo sport als middel inzetten. (Zie ook hoofdstuk 3)

Prestatiesport

Voorname de verenigingen, leveren de prestatiecomponent binnen de sport. Met name binnen de jeugdleden en de jongere senioren is de prestatiesport aanwezig. Deze relatief kleine groep sporters, geeft de vereniging status en aanzien. Wanneer een team of individuele sporter vanuit een vereniging kampioen wordt, straalt dit af op de vereniging en daarmee op de gehele sport in Zutphen.

Om de prestatiesport binnen een vereniging goed te kunnen realiseren, is er kwalitatief en (semi)professionele begeleiding nodig. Hier is de noodzaak van goed en gekwalificeerde vrijwilligers overduidelijk. Liever worden betaalde krachten ingezet, maar dat is niet voor iedere vereniging realiseerbaar.

Uiteraard speelt ook hier de accommodatie een rol. Zeker wanneer er eisen veranderen door de kwalitatieve groei, kan ondersteuning hierbij gewenst zijn.

Topsport

Een kleine groep sporters, mag als top-talent aangeduid worden. Het gaat hierbij met name om jeugdleden die (potentieel) landelijk talent hebben. Ondersteuning vanuit NOC*NSF is een must, maar ook samenwerking tussen bijvoorbeeld onderwijs en vereniging is noodzakelijk. De kwaliteit van de vereniging moet voor deze jeugdleden hoog zijn. Een professionaliseringsslag van het kader is daarbij vaak noodzakelijk. De bonden spelen hier een rol in. De ontwikkeling van een Landelijk Olympisch netwerk, met front offices in de provincie, biedt voor de talenten, maar ook voor de verenigingen, ondersteuning .

De topsporters zijn van belang voor het gehele imago van de sport. Deze topsporters zetten anderen aan tot bewegen. Jeugdigen omdat ze net zo willen worden als 'de kampioen' of de 'oudere' omdat die uitgedaagd is door het passievolle verhaal van de topsporter.

Zonder topsport geen breedtesport en zonder breedtesport geen topsport!

2.3 Rol van de gemeente binnen sport als doel

N.a.v. bovenstaande heeft de gemeente op drie niveaus verschillende rollen

Ruimte voor de sport: het accommodatiebeleid

Het accommodatiebeleid moet erop gericht zijn dat de sporter en de sportaanbieder de mogelijkheid hebben te kunnen sporten. M.a.w. de accommodaties moeten voldoen aan de huidige eisen, recreatieve voorzieningen moeten overal in Zutphen (op wijk niveau) aanwezig zijn en in goede, veilige staat verkeren.

De gemeente heeft hier duidelijk een regisserende en faciliterende rol. Regisserend in het maken van keuzes ten aanzien van accommodaties en recreatieve voorzieningen (wat doen we waar en wanneer) en faciliteren in de (co)financiering bij de realisatie.

Organisaties in de sport: de aanbieders

Over het algemeen heeft de gemeente een zeer kleine rol bij de organisaties in de sport, wanneer het gaat om de sport als doel. De aanbieders zijn vaak uit zichzelf ontstaan met een eigen doel en visie. Veelal hebben zij gemeenten niet nodig. Wanneer er echter situaties voordoen dat een aanbieder een beroep wil doen op de gemeente, is dit met name vanuit de ondersteunende en doorverwijzende rol.

Projecten in de sport

Op dit moment speelt de gemeente een faciliterende rol binnen de sportprojecten als het gaat om sport als doel. Gedacht moet dan worden aan projecten waarbij verenigingen activiteiten ontwikkelen, gericht op een kwaliteitsimpuls en een sportstimuleringsdoel. Dit kunnen ze alleen doen, maar bijvoorbeeld ook in samenwerking met het onderwijs in de brede scholen.

Doelen van de projecten: Hoe krijg ik meer actieve sporters binnen mijn organisatie, hoe vergroot ik de kwaliteit van mijn trainers, etc. Vanuit het oogpunt dat sport gezond is (zowel lichamelijk als geestelijk), faciliteert de gemeente deze projecten.

De rol die de gemeente speelt binnen de projecten waarbij sport ook als middel wordt ingezet, is enerzijds dezelfde als hierboven, anderzijds heeft zij hier ook de stimulerende en regisseerde rol van samenbrengen en initiëren. In hoofdstuk 3 gaan we verder in op deze type projecten en de rol van gemeente, sportaanbieders, maatschappelijke organisaties en onderwijs.

3. Het gemeentelijk sociaal beleidskader

Om te weten waar sport ook als middel ingezet kan worden, is het van belang om te weten hoe de gemeente haar sociaal beleid invult. Binnen de gemeente Zutphen, zijn er verschillende programma's verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitzetten/uitvoeren van beleid. Concreet gaat het dan om: jeugd, jongeren en onderwijs, kunst & cultuur, welzijn & gezondheidszorg, sociale zaken en sport. Binnen al deze verschillende programma's zijn op onderdelen verschillen beleidsnotities die in meer of mindere mate aanknopingspunten onderling en met sport hebben. Naast deze individuele programma's worden er door de gemeente op basis van een sociale visie een zes-tal maatschappelijke opgaven benoemd die de komende tien jaar extra en integrale aandacht verdienen. Op deze opgaven zoemen we hieronder in.

Sociale visie

De sociale visie geeft het beeld weer van de gemeente die wij de komende tien jaar willen zijn en worden in sociaal-maatschappelijk opzicht. De visie geeft een kader aan waarbinnen wij de maatschappelijke ontwikkelingen die wij op ons af zien komen willen oppakken.

Wij willen al onze burgers een optimale leefomgeving bieden waarin zij sociaal en maatschappelijk zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen. Dit doen wij door het stimuleren en ondersteunen van het *zelforganiserend vermogen* van onze inwoners. Dat betekent dat we mensen aanspreken op hun vermogen om zelf vorm te geven aan het dagelijks leven, zonodig met hulp van de omgeving of voorzieningen. Dat kan gaan van een praatje met de buurman tot het oppassen op elkaars kinderen of het doen van elkaars boodschappen. We spreken mensen niet alleen aan op hun zelforganiserend vermogen, maar ondersteunen ze ook bij het ontwikkelen en versterken van hun zelforganiserend vermogen. Zodat mensen daadwerkelijk in staat zijn hun eigen leven vorm te geven

We willen afhankelijkheid en leuningedrag tegengaan en steungedrag door de omgeving bevorderen. **Niet leunen, maar elkaar steunen.**

3.1 Maatschappelijke opgaven

1. Zutphen verzorgt een passend niveau van basisvoorzieningen

De opgave

De visie van de gemeente Zutphen op sociaal beleid gaat uit van mensen die hun leven zelf vorm kunnen geven, door de eigen verantwoordelijkheid, het zelforganiserend vermogen en de onderlinge betrokkenheid van burgers te stimuleren en ondersteunen. De gemeente Zutphen streeft daarom naar een passend niveau van basisvoorzieningen in elke wijk, opdat Zutphen voor iedereen een optimaal leefbare stad wordt. Om dat te kunnen bereiken zal extra aandacht en inzet besteed worden aan de voorzieningen voor ouderen én die voor kinderen en jongeren. Om te beginnen zal nader ingegaan worden op de achterliggende argumenten en ervaringen die ertoe bijdragen dat men vindt dat er onvoldoende voorzieningen voor deze twee groepen zijn. Daarna wordt, samen met betrokken burgers en professionals bezien hoe de voorzieningen het gewenste niveau kunnen behalen.

Het beoogd maatschappelijk effect

Een passend en hoogwaardig aanbod van basisvoorzieningen stelt mensen in staat een zelfstandig, verantwoordelijk en betrokken leven te leiden in Zutphen. Dit is het beoogde maatschappelijk effect van deze opgave.

2. Zutphen stimuleert en ondersteunt de vorming van sterke sociale netwerken

De opgave

De gemeente Zutphen vindt het belangrijk mensen te ondersteunen bij het creëren en onderhouden van hun sociale netwerken. Mensen die om wat voor reden dan ook geen sociaal netwerk hebben of hier moeilijk op kunnen terugvallen, zullen hierin extra ondersteund worden. De gemeente zal blijven investeren in het (nog) beter functioneren van netwerken rondom zorgvragende burgers. Ook worden mantelzorgers en vrijwilligers blijvend ondersteund in hun werk. Bovendien wil de gemeente mensen helpen elkaar leren aan te spreken als iemand zich niet houdt aan de leefregels van de buurt.

Het beoogd maatschappelijk effect

Sterke sociale netwerken zijn cruciaal voor een samenleving met zelfredzame burgers. Het maatschappelijk effect van deze maatschappelijke opgave is dat indien zo veel mogelijk mensen deel uitmaken van een sterk sociaal netwerk, men het nog vanzelfsprekender vindt om eerst een beroep te doen op de sociale omgeving en daarna pas op de gemeente en de professionele dienstverlening.

3. Zutphen ondersteunt kwetsbare mensen bij maatschappelijke participatie

De opgave

De gemeente Zutphen kiest er voor ervoor om de groep kwetsbare mensen² te ondersteunen bij hun maatschappelijke participatie. Daarvoor is het allereerst nodig om een goed beeld te krijgen van de aard en omvang van de doelgroep. En waar hun behoeften liggen natuurlijk. Vervolgens zullen wij en de professionals samen met deze mensen een passend ondersteuningsaanbod ontwikkelen en aanbieden, uitgaande van de kracht en potentie van de doelgroep.

Het beoogd maatschappelijk effect

Er gaat een preventieve werking uit van het maatschappelijk effect van deze opgave. Hoe beter de gekozen groep kwetsbare mensen ondersteund kunnen worden in hun maatschappelijke participatie, hoe beter voorkomen kan worden dat zij afhankelijk worden van zorgverlening. En hoe groter de kans dat ze zich betrokken voelen bij hun buurt. Hoe meer betrokken ze zich voelen, hoe groter de kans dat ze zich niet geremd zullen voelen te participeren. En dat komt de zelfredzaamheid weer ten goede.

4. Zutphen wil mensen uit de armoede helpen

De opgave

Armoede is een complex probleem, een verschijnsel van elkaar versterkende beperkingen op het gebied van maatschappelijke participatie, inkomen, opleidingsniveau, gezondheidszorg, zelfredzaamheid en leefomgeving. Hoe meer

² Kwetsbare groepen, zijn die groepen inwoners voor wie maatschappelijke participatie geen vanzelfsprekendheid is. Omdat zij zich moeilijk kunnen verplaatsten, eenzaam zijn, ziek zijn of de taal en cultuur (nog) niet kennen. Kortom: omdat zij een klein zelforganiserend vermogen hebben. Denk aan kinderen, ouderen, mensen met een psychische of lichamelijke beperking en sommige allochtonen

beperkingen, hoe lastiger het vaak wordt om op eigen kracht uit de armoede te komen. Daarom is een bredere aanpak vereist, die zich naast de inkomensondersteunende maatregelen ook richt op het wegnemen van de schaamte die veel mensen ervaren, het helpen oplossen van specifieke problemen die bijdragen aan de armoede, het stimuleren van maatschappelijke participatie en het helpen bij het verbeteren van de kwaliteit van leven.

Om dat te realiseren wil de gemeente Zutphen zich richten op het voorkomen en bestrijden van langdurige sociale uitsluiting van kwetsbare burgers en voorwaarden scheppen voor een beter toekomstperspectief met betrekking tot volwaardige maatschappelijke participatie, een voldoende besteedbaar budget en een stimulerende leefomgeving.

Het beoogd maatschappelijk effect

Armoede – zoveel financieel als sociaal – is een elementaire belemmering om sociaal en maatschappelijk zo zelfstandig mogelijk te kunnen deelnemen aan de samenleving. Het verminderen van armoede vanuit een brede sociaal-culturele en financiële aanpak, draagt bij aan het vergroten van iemands mogelijkheden zelfstandig het eigen leven vorm te geven. Dit is dan ook het beoogde maatschappelijk effect van deze maatschappelijke opgave.

5. Zutphen dringt de eenzaamheid van ouderen terug

De opgave

De gemeente Zutphen wil de eenzaamheid onder ouderen terugdringen, door gerichte (preventieve) trajecten te ontwikkelen met de ouderen zelf, hun sociale omgeving en professionele organisaties.

Het beoogd maatschappelijk effect

In Zutphen willen we de eenzaamheid onder ouderen terugdringen, opdat het maatschappelijk effect zal zijn dat zij zich betrokkener voelen bij hun omgeving, zich niet geremd voelen te participeren en beter in staat zijn hun leven zelfstandig vorm te geven. Bovendien voorkomt het terugdringen van eenzaamheid dat mensen sociaal geïsoleerd raken.

6. Zutphen streeft naar een sluitende aanpak voor de jeugd

De opgave

De gemeente Zutphen wil een ononderbroken ontwikkeling van jeugd en jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar garanderen, door in te zetten op een sluitende voorzieningenstructuur waarvan de wensen van jongeren en ouders een belangrijk onderdeel zijn.

Het beoogd maatschappelijk effect

De gemeente Zutphen wil samen met instellingen en burgers actief voorwaarden scheppen voor- en een bijdrage leveren aan - het opgroeien en de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Met als resultaat zelfredzame en volwaardig functionerende volwassenen.

3.2 De rol van de sport binnen de maatschappelijke opgaven

Sport als doel en daardoor ook sport als middel

Binnen opgaven 1 en 2 kan de aanbieder van sport een rol spelen, zonder daar meer voor hoeven te doen dan wat zij nu doet. Het effect van sport als doel, kan binnen de maatschappelijke opgaven gebruikt worden om het effect te halen: meer mensen actief in de maatschappij / meer mensen sporten (vooral) in sociaal verband / mensen leven gezonder doordat ze sporten / etc. Het sporten in sociale verbanden versterkt de sociale netwerken en daarmee de sociale participatie en het vangnetsysteem.

De gemeente kan op haar beurt ondersteunen bij de ontwikkeling van de basisvoorziening (accommodaties en recreatieve voorzieningen) en, indien nodig, binnen het sociale netwerk (doorverwijzen, adviseren en samenbrengen).

Sport als middel (en ook als doel)

Vanuit deze kracht van de sport, kan zij meer betekenen. Dit kan zij doen vanuit het oogpunt van maatschappelijk ondernemen, maar de sport als doel kan ook altijd aandachtspunt blijven. Immers sport als doel heeft bijna altijd een sociaal component in zich, iets waar de maatschappelijke *effecten* (burgers die meedoen) allemaal op rusten.

Voor de opgaven 3, 5 en 6 kan voor de insteek sport als één geheel gezien worden: Middels sportprojecten de doelgroep 'kwetsbaren' stimuleren deel te nemen aan de maatschappij. Dit kan zijn door ouderen actief binnen een project te laten bewegen, door jongeren uit verschillende wijken in competitie te brengen, door allochtone meisjes een gescheiden plek te bieden waar zij gezamenlijk kunnen sporten, door gehandicapten een plek te bieden binnen het reguliere sportaanbod, door binnen en buitenschoolse projecten met elkaar te combineren etc.

Veelal begint het bereiken van de doelgroep en de opzet van de projecten niet bij de sportaanbieders maar bij de maatschappelijke organisaties en het onderwijs. Sportaanbieders zorgen voor inhoudelijke kennis van sport, de accommodaties en de mogelijkheid tot doorstroming naar continu participeren; deelname aan de projecten heeft vanuit de aanbieder toch veelal sport als doel.

3.3 Rol van de gemeente binnen de Sport als Middel

Ook binnen sport als middel proberen we de rollen van de gemeente uiteen te zetten in de driedeling Ruimte voor de Sport, de sportorganisatie en de sportprojecten.

Ruimte voor de sport:verhuurbeleid

De gemeentelijke rol is vanuit deze positie anders dan bij sport als doel. Daar zijn we de faciliterende organisatie als het gaat om het bouwen, ontwikkelen en onderhouden. Nu is de gemeente de facilitator in de zin van verhuur accommodaties.

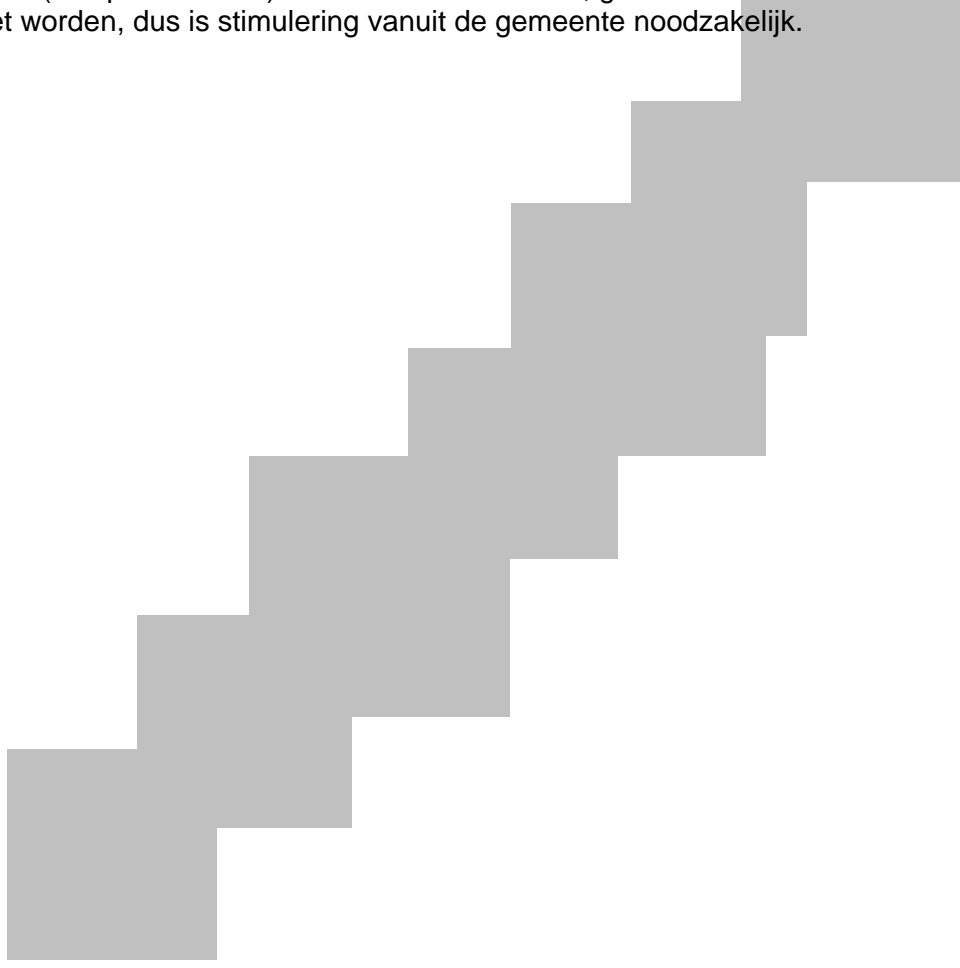
Organisaties in de sport: sportaanbieders en maatschappelijke organisaties

We hebben hier een sterke regierol. Wanneer het samenbrengen van partijen niet natuurlijk gebeurt, terwijl we als gemeente het belang inzien van sport en het gebruik binnen de maatschappelijke opgaven, moeten we regisseren en meer stimuleren.

Wanneer we zien dat verenigingen een rol willen spelen in de projecten, maar organisatorisch er niet uit komen omdat ze niet voldoende vrijwilligers hebben, kan de gemeente de professionaliseringslag van de vereniging stimuleren en deels faciliteren.

Projecten in de sport

De gemeente speelt een belangrijke faciliterende en stimulerende rol in deze. Er zijn in het verleden en ook op dit moment wel degelijk projecten gestart die sport als middel (en sport als doel) in zich hebben. Echter, geconstateerd wordt dat het meer moet worden, dus is stimulering vanuit de gemeente noodzakelijk.

4. Visie, Doelstellingen en Uitdagingen

4.1 Visie

Vanuit de verschillende landelijke ontwikkelingen, de sport in Zutphen, de maatschappelijke opgaven en de rol van de sport hierin, komen we tot de hieronder geformuleerde visie op de sport in 2015.

Binnen alle vijf segmenten van de sport zijn er gezonde en sterke organisaties die het mogelijk maken mensen op een laagdrempelige manier uit te nodigen om te sporten. Ze werken samen aan een compleet aanbod van (laagdrempelig) sport in de gemeente, zowel in de recreatie als in prestatie en topsport. De accommodaties in Zutphen worden optimaal benut en zijn goed onderhouden. De recreatieve voorzieningen zijn veilig en duidelijk aanwezig voor de burger.

De verschillende maatschappelijke organisaties en het onderwijs werken samen met alle sportaanbieders (om projecten te ontwikkelen), samen zorgen zij er voor dat de sport ingezet wordt als middel voor de maatschappelijke opgaven binnen Zutphen, waarbij de nadruk ligt op de doelgroepen 'kwetsbaren' -> jongeren, ouderen, allochtone (meisjes) en gehandicapten.

Sport is overal en door iedereen!

4.2 Doelstellingen

Vanuit de visie, de huidige situatie ten aanzien van sport als doel en sport als middel, de rollen van de gemeente en de wensen van het gehele veld, komen we tot de volgende doelstellingen:

Hoofddoelstelling:

Het bevorderen van sportdeelname:

Het aantal inwoners, met name jongeren, mensen met een beperking en ouderen, dat beweegt en sport neemt de komende jaren toe.

Het bereiken van de hoofddoelstelling proberen we te realiseren door invulling te geven aan de subdoelstellingen, opgedeeld in de drie niveaus.

Ruimte voor de sport

1. Bezettingsgraad van de sportaccommodaties verhogen
2. De hoeveelheid recreatieve voorzieningen zijn toegenomen

Organisaties in de sport

3. Stimuleren en faciliteren dat de sportverenigingen professionaliseren
4. Bevorderen van ontmoeting tussen gehele sportveld
5. Bevorderen van ontmoetingen tussen maatschappelijke organisaties, onderwijs en aanbieders

Sportprojecten

6. Stimuleren en faciliteren van matschappelijke sport-projecten, met een mogelijkheid tot doorstroom naar de sportorganisaties
7. Stimuleren dat er een gepast, laagdrempelig sportaanbod is voor alle kwetsbare groepen in de gemeente Zutphen

4.3 Uitdagingen

De doelstellingen geven een streven van de gemeente weer. Maar waar liggen de knelpunten, wat zijn de uitdagingen die alle partijen met elkaar aan moeten gaan om de doelstellingen te halen?

Ruimte voor de sport

1. Bezettingsgraad van de sportaccommodaties is hoger

De vereniging kan overdag moeilijk vrijwilligers leveren, terwijl er vanuit ad-hoc groepen vraag is voor accommodaties. Wat is de regelgeving t.a.v. gebruik accommodaties door bijvoorbeeld onderwijs/buitenschoolse opvang? Hoe organiseren we dat er meer gebruik wordt gemaakt van de lege accommodaties?

2. De hoeveelheid recreatieve voorzieningen zijn toegenomen

Dat recreatie in de gemeente het woon- en leefklimaat bevordert (en daarmee ook burgers naar de gemeente trekt) is bekend. Maar de behoefte aan parkeerplaatsen voor de deur is er ook. Hoe kunnen we een gezonde afweging maken tussen openbare, recreatieve voorzieningen, terwijl tegelijkertijd parkeerplaatsen en woningen gebouwd kunnen en moeten worden.

Organisaties in de sport

3. Stimuleren en faciliteren dat de sportverenigingen professionaliseren

Er wordt veel van de vereniging gevraagd, maar kunnen en willen zij hier antwoord op geven? Het is een organisatie met vrijwilligers, die de laatste tijd toch al moeilijk te vinden zijn. Daarnaast zie je landelijk een daling van het aantal leden. Wanneer deze daling zich in Zutphen doorzet wordt de vraag naar vrijwilligers relatief groter.

Waar ligt een taak voor verenigingen en waar houdt de verantwoordelijkheid op?

Wat hebben ze nodig om de eigen vereniging draaiende te houden voor de recreatieve, de prestatie- en de topsport? En wat hebben de verenigingen nodig om een partner te zijn voor professionele maatschappelijke organisaties die met hen willen samenwerken? Wat levert de samenwerking de vereniging op?

4. Bevorderen van ontmoeting tussen gehele sportveld

Sportaanbieders hebben allemaal hun eigen kracht. Waar de een grote kennis heeft van TOP-sport, liggen de kwaliteiten bij een andere op de doelgroepen. De een heeft een zeer sterk kader, de ander kan met moeite 1 bestuurder vinden en een ander zit met wet en regelgeving. Hoe zorgen we dat we elkaar steunen en 'gebruiken'. Wanneer gaan de concurrentie petten af en de collega-petten op?

5. Bevorderen van ontmoetingen tussen maatschappelijke organisaties, onderwijs en aanbieders

Als het gaat om contacten tussen sportaanbieders en maatschappelijke organisaties zijn in het verleden stappen gezet binnen de breedtesportimpuls. Sommige contacten zijn verwaterd, anderen zijn overeind gebleven. Hoe zorgen we er voor dat de contacten weer aangehaald worden? Wat kan en mag je van elkaar verwachten? Waar loop je tegen aan qua wet en regelgeving als het gaat om kinderen binnen en buiten schools? Hoe gebruik je elkaars kennis? Hoe zorg je dat er geen wildgroei ontstaat aan projecten?

Sportprojecten

6. Stimuleren en faciliteren van maatschappelijke sport-projecten, met een mogelijkheid tot doorstroom naar de sportorganisaties

Wanneer organisaties elkaar gevonden hebben en er is wat budget, dan ontstaan er vaak succesvolle projecten. Vanuit de breedtesportimpuls kun je bijvoorbeeld 'sport in de buurt' noemen waarbij jongeren succesvol zijn gaan sporten. Maar wat als het project is afgerond? Staan de jongeren dan weer op straat? Hoe kunnen we zorgen dat de projecten overgaan in een blijvend aanbod sport dat past bij de vraag?

7. Stimuleren dat er een gepast, laagdrempelig aanbod is voor alle kwetsbare groepen in de gemeente Zutphen.

De verschillende sportaanbieders hebben allemaal hun eigen kwaliteiten. Wie biedt wat aan? Hebben we een aanbod waarbij er voor iedereen wat is? Is er voldoende aanbod voor gehandicapten of mensen met chronische klachten? Zijn er groepen die buiten de boot vallen? En wat doen we hier dan aan?

5. Acties

Op 15 april 2009 heeft de gemeente een avond georganiseerd waarin alle betrokken partijen zijn uitgenodigd om te discussiëren over de acties die nodig zijn om het Sportstimuleringsnota tot ene succes te brengen. De acties zijn hieronder, in de drie verschillende thema's verwerkt.

Ruimte voor de sport

Bezettingsgraad van de sportaccommodaties is hoger

1. We gaan **inventariseren** waar ruimte is voor gebruik van de accommodaties. Zowel in tijd (wanneer zijn de daluren) als in regelgeving (wat mag wel en niet op een sportveld).
2. We voeren een **pilot** uit met Hanzepark en om te kijken wat er gebeurt ten aanzien van de bezettingsgraad indien deze zelf de exploitatie verzorgen.
3. N.a.v. bovenstaande acties en eventuele andere (landelijke) ontwikkelingen, **bespreken** we met de verenigingen en overige belanghebbenden wat de mogelijkheden zijn om de accommodaties optimaler te benutten.

De hoeveelheid recreatieve voorzieningen zijn toegenomen

4. De verschillende afdelingen (sport, ruimte, toerisme, etc) zijn beter **op de hoogte van elkaars plannen**. Indien er nieuwe ontwikkelingen zijn binnen de gemeente, zit de ambtenaar sport aan tafel om te kijken hoe sport en recreatie ingebed kan worden in de wijken.

Organisaties in de sport

Stimuleren en faciliteren dat de sportverenigingen professionaliseren

5. We bepalen, na samenspraak met verschillende partijen **een visie t.a.v. de combinatie functionaris**: wat kan deze persoon betekenen voor Zutphen, in het bijzonder voor de sportvereniging en de sportactiviteiten binnen en buiten het onderwijs en in de wijken.
6. Voor de realisering van de combinatiefunctionarissen is een bedrag vanuit het Rijk beschikbaar, dat de gemeente moet matchen. De verdeling is als volgt

financiering	1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar en daarna
Aantal fte's	3.9	5.1	5.1	8.2
Rijk	175500	88000	88000	146000
Zutphen	0	141000	141000	222000

We onderzoeken wat de **financiële mogelijkheden** zijn om de combinatiefunctionaris te financieren. Ook financiering van activiteiten worden in het onderzoek meegenomen.

7. We gaan in gesprek met het VO om te kijken of jongeren hun **maatschappelijke stages** binnen de sportverenigingen kunnen lopen. Zij kunnen meehelpen bij de ontwikkeling van projecten, maar ook kunnen zij input geven voor jeugdbeleid:

waar zit een jongere nu op te wachten binnen een vereniging? Hoe trek je ze en hoe houd je ze?

Bevorderen van ontmoeting tussen gehele sportveld

8. **Lustrum sportraad**, 24 september 2009: de sportraad viert haar dertig-jarig bestaan. In dat kader organiseert zij een congres waarbij sportstimulering centraal staat en waarbij de sportverenigingen, als ook de maatschappelijke organisaties uitgenodigd worden.
9. **Communicatie**: Het is niet inzichtelijk wat er is in Zutphen op het gebied van de sport, welke partijen betrokken zijn, wat het aanbod is (per doelgroep), waar de accommodaties zijn, welke regelingen er zijn, etc. De gemeente is bezig met de ontwikkeling van een website www.sportzutphen.nl dat antwoord op vele vragen zal geven. Ook de sportraad onderzoekt hoe zij beter kan communicatie naar de achterban.
10. We blijven op de hoogte van de ontwikkelingen rondom het **Olympisch plan** en springen waar mogelijk in op ontwikkelingen

Bevorderen van ontmoetingen tussen maatschappelijke organisaties, onderwijs en aanbieders

11. **Jaarlijkse bijeenkomst** tussen gemeente, sportraad en maatschappelijke organisaties, waarbij jaarlijks een thema (gelieerd aan de nota) centraal staat. Tevens worden knelpunten en succesverhalen gedeeld
12. Gemeente gaat in gesprek met het **onderwijs** (PO en VO) om te bepalen hoe zij betrokken willen zijn en blijven bij de ontwikkelingen in de sport. Er zijn verschillende ideeën geopperd bij bijeenkomsten (sportcarrousel, sportcontactpersoon, sportdagen op en met scholen, etc.). Hoe het onderwijs hier zelf tegenover staat is niet bekend.
13. **Twee-jaarlijks: Sport in de wijk**: verschillende organisaties werken samen in de wijk om laagdrempelig te sporten en bewegen. Alle partijen worden hierbij betrokken, zowel de sociale partners (wijkaanpak, SWZ, Born Ouderenwerk, Brede scholen, woningbouwcorporaties, etc) als de sportverenigingen. Initiatief ligt in 2010 bij gemeente, daarna nemen andere organisaties dit over.
14. **Twee-jaarlijks: Sport-Evenement** (gemeente breed) bindt de verschillende partijen. Vanuit de diverse organisaties wordt er tweejaarlijks een evenement georganiseerd waarbij alle lagen van sport bijeenkomen. Doel is om de drempel naar de sport te verlagen, organisaties leren elkaar nog beter kennen, sociaal netwerken worden versterkt en er is speciaal aanbod voor de doelgroepen jeugd, ouderen en mensen met een beperking. De gemeente reserveert de middelen en nodigt organisaties uit met plannen te komen.

Sportprojecten

Stimuleren en faciliteren van maatschappelijke sport-projecten, met een mogelijkheid tot doorstroom naar de sportorganisaties

15. We passen de **beleidsregels** voor het Fonds voor de Sport aan zodat ze de beleidsaccenten uit de nota beter vertalen. Een deel van de middelen zal nog steeds alleen voor verenigingen toegankelijk zijn, een deel wordt ook toegankelijk voor maatschappelijke organisaties.
16. **Percentage regeling voor de sport:** we onderzoeken de mogelijkheid een percentage van de investeringsgelden die nodig zijn voor nieuwe sportaccommodaties, te oormerken voor sportstimulering.
17. Wanneer een sportproject georganiseerd wordt, is deze **ingebed binnen meerdere organisaties**. Zowel maatschappelijke organisaties als sportverenigingen zijn van elkaars plannen op de hoogte. Er wordt altijd gepoogd een vervolgaanbod aan te bieden wanneer het project ten einde loopt.
18. **Sportweek.** Onderzoeken hoe Zutphen in de toekomst deel kan nemen aan de nationale sportweek. Tijdens de Nationale Sport Week worden er overal in Nederland sportactiviteiten georganiseerd. Uiteenlopend van het openstellen van sportverenigingen en –clubs, tot het organiseren van toernooien en demonstraties.

Stimuleren dat er een gepast, laagdrempelig aanbod is voor alle kwetsbare groepen in de gemeente Zutphen.

19. **Aanbod** voor de kwetsbare groepen **inzichtelijk** maken via de website www.sportzutphen.nl
20. Onderzoeken of er **hiaten** zijn in het aanbod. Indien dit het geval is, in overleg met partijen bekijken hoe we dit kunnen oplossen.
21. Onderzoeken of stagiaires van **CIOS, SAXXION en HAN** een rol kunnen spelen in aanbod voor kwetsbaren, in samenwerking met verenigingen en maatschappelijke organisaties.
22. De mogelijkheden t.a.v. **het retributiefonds** worden op de website www.sportzutphen.nl vermeld.
23. Naast de aan de drie thema's gelieerde acties, willen we de sportdeelname van de Zutphense inwoner **monitoren**. Daartoe zullen we middels de ons ter beschikking staande monitoringmiddelen jaarlijks onderzoeken of de sportdeelname is gestegen.

6. Acties uitgezet in Tijd en Geld

Vanaf 2010 is er in het Fonds voor de Sport een totaalbedrag van € 16.000 beschikbaar. Daarnaast zijn er in onderstaand overzicht posten opgenomen voor een aantal concrete acties.

Gehele beleidsperiode (2009 – 2012)

4. Beleidsambtenaren kennen elkaars plannen	
9. Communicatie via www.sportzutphen.nl	
10. Olympisch plan	
11. Jaarlijkse bijeenkomst	
23. Monitoring Sportdeelname	
	Breedtesportimpuls
2009	
8. Iustrum sportraad	€ 2.500
12. Gesprek met onderwijs	
15. Aanpassen beleidsregels Fonds voor de Sport (inwerkingtreding vanaf 2010)	
16. Percentageregeling sport	
17. Projecten zijn ingebed	
19. Aanbod voor kwetsbaren	
20. retributiefonds op www.sportzutphen.nl	
2009 & 2010	
1. Inventariseren waar ruimte is binnen accommodaties	
2. Pilot met Hanzesport en AZC	
5 Visie t.a.v. combinatiefunctionaris	
6. Financiële mogelijkheden	
2010	
7. Gesprek VO tav maatschappelijke stages	
18 Sportweek	€ 4000
20 Onderzoek aangaande hiaten in sportaanbod	
21 Stagiaires CIOS, SAXXION, HAN	
2011	
3. Bespreken wat de mogelijkheden zijn nav 1 en 2	
14. Sport-evenement	€ 4000
2012	
13. Sport in de wijk	€ 4000

BIJLAGE

Projecten Breedtesport

- **Sportief meedoen, ech wel!**

In samenwerking met de Gelderse Sport Federatie is in 2007 gestart met de oprichting van jeugdleden bij vijf Zutphense sportverenigingen. Deze jeugdleden organiseren activiteiten voor de jeugd van 14 tot en met 18 jaar. Volgens de methode "WhoZnext" worden jongeren gestimuleerd actief te worden als vrijwilliger bij hun sportvereniging.

- **Jeugdkader in de sportvereniging**

Sportverenigingen hebben steeds meer moeite bij het vinden en behouden van kader, met name jeugdkader. Het Baudartius College heeft een module ontwikkeld waarbij jongeren in het voortgezet onderwijs worden opgeleid tot jeugdkaderleden van een sportvereniging. Binnen de school is verder gewerkt aan het opzetten van een projectbureau, waarin leerlingen die voor de sportlijn op het Baudartius College hebben gekozen, opdrachten op het gebied van sport en bewegen van Zutphense basisscholen, sportverenigingen en andere sportieve instellingen kunnen uitvoeren.

- **Sportief Zappen**

Er is een sportpas ontwikkeld waarmee jongeren van lokale scholen kunnen kennismaken met diverse sport- en bewegingsactiviteiten met als resultaat een grotere sportdeelname onder de jeugd in georganiseerd verband. Jongeren kunnen met een pas tweemaal een periode van vijf weken een sport van hun voorkeur uitproberen. Diverse sportorganisaties hebben een programma-aanbod opgesteld. Deze verenigingen geven jongeren de mogelijkheid kennis te maken met hun sport.

- **Sport in de buurt**

De Stichting Welzijnswerk Zutphen voert sinds 2004 dit project uit. Jongeren tot 23 jaar zijn in de gelegenheid gesteld om kennis te maken met verschillende takken van sport en hebben diverse laagdrempelige activiteiten georganiseerd. Door het aanbieden van sportieve activiteiten kan verveling en de daaruit voortvloeiende overlast voor een deel worden voorkomen.

- **Sportservice.Zutphen**

Bij het sportservicepunt kunnen lokale sportverenigingen en inwoners van Zutphen vragen stellen op het gebied van, onder andere, sportaanbod, accommodaties, kaderzaken en subsidiemogelijkheden. De website www.sportinzutphen.nl is per 1 september 2005 online gegaan. De website helpt verenigingen hun hulpvragen te beantwoorden.

- **Vufit**

In 2005 en 2006 zijn via Born Ouderenwerk circa 150 senioren met succes gestimuleerd om mee te doen aan sport- en bewegingsactiviteiten. Sportverenigingen is gevraagd hun organisatie geschikt te maken het aanbod te continueren. Het project is door Born Ouderenwerk in 2007 afgerond. Door middel van een enquête is bekeken hoe de deelnemers het project hebben ervaren. De ervaringen waren over het algemeen positief. In samenwerking met de Gelderse Sportfederatie is in 2007 gestart met de continuering van de sportstimulering van 55 plussers.

